

ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹਰੇਕ ਬੂੰਦ ਸੰਭਾਲਣੀ

ਆਨੰਦਾ ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਫਾਰਮ

ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਾਠ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਰਾਧਾ ਲਾਠ ਗੁਪਤਾ

ਬਹੁਤ ਲਗਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਮੁੰਬਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਭੋਜਨ ਦਾ ਜੰਗਲ ਬਣਾਇਆ, ਜਿੱਥੇ ਅਲਗ ਅਲਗ ਬੂਟੇ, ਰੁੱਖ, ਝਾੜ, ਜੜੀ ਬੂਟੀਆਂ, ਪਸ਼ੂ ਪੰਛੀ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਭੋਜਨ ਜੰਗਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਰਸਾਇਣ ਮੁਕਤ ਭੋਜਨ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਵੀ ਸਰੋਤ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਮਨੀਸ਼ਾ ਅਤੇ ਅਰਮ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕੋਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ 2010 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਖੇਤੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸਾਹਸੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ। ਆਨੰਦਾ ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਫਾਰਮ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਕੋਲ ਮੋਰਨੀ ਦੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਡੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

2010 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ 6 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ। ਧਰਤੀ ਹੇਠਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕਾਫੀ ਥੱਲੇ ਲਗਭਗ 350 ਫੁੱਟ ਸੀ। ਮਿੱਟੀ ਵੀ ਉਪਜਾਊ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਧਰਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਬੰਜਰ ਅਤੇ ਪਥਰੀਲੀ ਸੀ। ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਹੜ੍ਹ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਗਤੀ ਨਾਲ ਥੱਲੇ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਵੀ ਵਨਸਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਬਹਾਵ ਰੁਕਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਹ ਫਾਰਮ ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸੌਖਾ ਤਰੀਕਾ ਲੱਗਿਆ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਾਬ ਅਤੇ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਵਿਗਿਆਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਆਪਣਾ ਭੋਜਨ ਖੁਦ ਉਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਘੱਟ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਆਮ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਲੱਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਜਾਨਕਾਰੀ ਲਈ ਕੁੱਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹੀਆਂ, ਵੀਡੀਓ ਦੇਖੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ। ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਸਾਡੇ ਲਈ ਨਵਾਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਸਿਖਾਈ ਅਤੇ ਆਤਮ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ।

ਡੱਬਾ 1- ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਵਿੱਚ ਮੰਡਲ

- ਮੰਡਲ 0 - ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੌਤਿਕ ਬਣਤਰ ਹੈ।
- ਮੰਡਲ 1 - ਘਰੇਲੂ ਬਗੀਚੀ, ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਬਾਗ
- ਮੰਡਲ 2 - ਬਾਗ (ਭੋਜਨ ਦਾ ਜੰਗਲ)
- ਮੰਡਲ 3 - ਅਨਾਜ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਥਾਂ
- ਮੰਡਲ 4 - ਜੰਗਲ (ਹਵਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ)

ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਪਹਿਲਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ (ਦੇਖੋ ਡੱਬਾ 1)। ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਇਹਦੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤਾਰਾਂ ਦੀ ਵਾੜ ਕੀਤੀ ਤਾਂਕਿ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਬੱਚਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਦਮ ਵੀ ਵਨਸਪਤੀ ਦੇ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ।

ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅੰਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਬੂਟੇ ਲਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਇੱਕ ਬੂਟਾ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲਿਆ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਓਂਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਘੋਲ *Ibidachlorpid* ਵਿੱਚ ਡੁਬੋ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਅਸੀਂ 1000 ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਓਂਕ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤਾ।

ਹਵਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਉਣਾ ਸੌਖਾ ਸੀ, ਅਸੀਂ 4 ਲਾਈਨਾਂ *Casuarina* ਅਤੇ *Silver Oak* ਦੀ ਲਗਾਈਆਂ। ਇਹਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਝ ਖਾਸ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਪਈ ਅਤੇ ਇਹ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਸ਼ੁਰੂ ਦੇ 2-3 ਸਾਲ, ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਪਈ, ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਨੀਲ ਗਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲੀ ਸੂਰਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ, ਸਿਓਂਕ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ, ਪਾਣੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਨਮੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਰਾ 1000 ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੂਟਿਆਂ ਲਈ ਕਰਨਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਸੀ।

ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ

2013 ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਰ ਜੋੜਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਆਨੰਦਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਇਹ 400 ਮੀਟਰ ਸੜਕ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਸੀ, ਬੰਗਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪਸੰਦ ਆਈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸਰੋਤ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਮੰਡਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜੋ ਕਿ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਹਨ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਫਾਰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਮੰਡਲ ਵੀ ਪੈ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਹਵਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ 4 ਲਾਈਨਾਂ ਉੱਤਰ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 2 ਲਾਈਨਾਂ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ। ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ 6 ਗੋਲ ਦਾਇਰੇ ਮਾਪ ਲਏ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰ ਜਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਾਹ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਦੇਸੀ ਜੰਗਲੀ ਬੂਟੇ ਹਰੇਕ ਮੰਡਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ, ਅੰਦਰਲੇ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਫਲਾਂ ਦੇ ਅਤੇ ਫੁੱਲਦਾਰ ਝਾੜੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅੰਦਰਲੇ ਗੋਲੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸੀਂ 1000 ਬੂਟੇ 2 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ, ਇਹ ਕਰਕੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਥਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਲਈ ਬਾਕੀ ਬਚਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹਵਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਸਟਮ ਉੱਤਰ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ *Casuarina* ਅਤੇ *Silver Oak* ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਥਾਂਸ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸੀ ਬੂਟੇ ਇੱਥੇ ਲਗਾਏ।

ਮੰਡਲ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣੇ

2014 ਦੀ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਫੇਰ ਆਪਣੇ ਫਾਰਮ ਨੂੰ 2 ਏਕੜ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਕੁੱਲ ਜਮੀਨ 10 ਏਕੜ ਹੋ ਗਈ। ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਅਸ਼ੋਕ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਜਮੀਨ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ 2 ਲਾਈਨਾਂ Casuarina ਅਤੇ Silver Oak ਦੇ ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਲਾਈਆਂ। ਬੋਗਨਵੇਲੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਫਾਰਮ ਦੀ ਵਾੜ ਕੀਤੀ ਜੋ ਕਿ ਆਨੰਦਾ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣ ਗਿਆ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 5,500 ਬੂਟੇ ਹਨ।

ਉੱਚੇ ਬੈਂਡ ਵਾਲਾ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਬਗੀਚਾ

2017 ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਬਗੀਚਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਸਕੇਂਦਰਕਿ ਗੋਲੇ ਬਣਾਏ ਅਤੇ ਬੈਂਡਾਂ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 4.5 ਫੁੱਟ ਚੋੜਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਘਣ ਲਈ ਰਸਤਾ ਲਗਭਗ 2 ਫੁੱਟ ਚੋੜਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੂਰਾ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਬਣਾ ਲੀਤਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਬੈਂਡਾਂ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਬੈਂਡ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 8-10 ਇੰਚ ਡੂੰਘਾ ਖੋਦਿਆ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਬੈਂਡਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਮੋਟੀ ਪਰਤ ਅਖਬਾਰ ਦੀ ਬਿਛਾਈ। ਇਹ ਨਦੀਨਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ।

ਅਗਲਾ ਅਸੀਂ ਅੰਬ ਅਤੇ ਆੜੂ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪਤਲੀ ਟਾਹਣੀਆਂ ਬੈਂਡਾਂ ਥੱਲੇ ਬਿਛਾਈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਖਾਦ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਪੋਸ਼ਣ ਦੇਉਗਾ ਅਤੇ ਬੈਂਡਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਦਾਰ ਵੀ ਬਣਾਏਗਾ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਟਾਹਣੀਆਂ ਗਲਣਗੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਕੁੱਝ ਪੱਤੇ ਵੀ ਬੈਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਏ। ਫੇਰ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਜਿਹੜੀ ਮਿੱਟੀ ਅਸੀਂ ਹਟਾਈ ਸੀ ਉਹ ਵਾਪਸ ਬੈਂਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਖੇਤ ਦੀ ਖਾਦ ਵੀ ਮਿਲਾਈ। ਅਸੀਂ ਕੁੱਝ ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ ਬੈਂਡਾਂ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਲਗਾਏ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੱਥਰ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੀ ਸਨ। ਪੱਥਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫਾਸਲੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬੈਂਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਜਾਉਗਾ।

ਅਸੀਂ ਬੈਂਡ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵੀ ਖਾਦ, ਪੱਤੇ ਅਤੇ ਖੇਤ ਦੀ ਰਹਿੰਦ ਖੁੰਦ ਪਾਈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਹ ਬਿਜਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਰਦੀ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਬੁਆਈ ਕੀਤੀ, ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਖੀਰ ਅਤੇ ਅਕਤੂਬਰ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਮੂਲੀ, ਗਾਜਰ, ਸਲਗਮ, ਟਮਾਟਰ, ਫਲੀਆਂ, ਮਟਰ, ਪਾਲਕ, ਸਰੋਂ, ਮੇਥੀ, ਚੋਲਾਈ, ਸਲਾਦ

ਪੱਤਾ, ਲਹਸੁਨ, ਬ੍ਰੋਕਲੀ, ਫੁੱਲ ਗੋਭੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਕੁੱਝ ਜੜੀ ਬੂਟਿਆਂ ਵੀ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਲਾਵਾ ਅਸੀਂ ਸਰਦੀ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਬਗੀਚੇ ਦੀ ਦਿੱਖ ਸੋਹਣੀ ਬਣ ਗਈ।

ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣਾ

ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਮੋਰਨੀ ਦੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਤੱਕ ਆਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਾਡੇ ਫਾਰਮ ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਰਸਤਾ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਸਤਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗਤੀ ਨੂੰ ਹੌਲੀ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਸਟੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਪੱਥਰ, ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਰਸਤਾ ਸਾਰਾ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖ, ਬਾਂਸ ਅਤੇ ਘਾਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬਹਾਵ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਵਹਿਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਣੀ ਫਿਲਟਰ ਹੋ ਕੇ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ 6 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇਥੋਂ ਦਾ ਲੋਕਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਸਾਫ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਰੁੱਖ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਹਰੇ ਹੋ ਗਏ, ਬਾਂਸ ਲੰਬੇ ਅਤੇ ਸੰਘਣੇ ਹੋ ਗਏ, ਅਤੇ ਘਾਹ ਮੋਟਾ ਅਤੇ ਝਾੜੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ।

ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਣੀ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਹੌਲੀ ਅਤੇ ਸਾਫ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ ਇਥੋਂ ਦਾ ਲੋਕਲ ਵਾਤਾਵਰਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ

ਜਦੋਂ ਦਾ ਸਾਨੂੰ ਜੀਵ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅਗਨੀ-ਅਸਤਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਦਾਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਠੀਕ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਨਾਜ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਨ। ਪਰ ਪੱਤੇਦਾਰ ਬੂਟੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਲ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਝੇਲਣਾ ਪਿਆ।

ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਗਾਂ ਦੇ ਗੋਬਰ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਪੱਛਮ ਤੋਂ ਲੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਦੇਸੀ ਗਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਾਂ ਅਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ ਦਾ ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਚਲਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗਾਂ ਅਧਾਰਿਤ ਖੇਤੀ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਫਾਰਮ ਬਿਜੇਮ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨੋਇਡਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਉਸਤੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਅਸੀਂ ਸੁਭਾਸ਼ ਪਾਲੇਕਰ ਜਿਹੜੇ ਕਿ Zero Budget Natural Farming ਜਾਂ ਨੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਪੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਆਨੰਦਾ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਗਾਂ ਦੇ ਬਣੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ 2 ਗਾਵਾਂ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਆਨੰਦਾ ਵਿੱਚ ਨੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਅਸੀਂ ਅਗਨੀ-ਅਸਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਕਿ ਨੈਵਿਕ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਹੈ ਅਤੇ ਗਾਂ ਦਾ ਮੂਤਰ, ਲਹਸਣ, ਮਿਰਚ, ਤੰਬਾਕੂ ਅਤੇ ਨੀਮ ਤੋਂ ਮਿਲ ਕੇ ਬਣਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੀਵ-ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅਗਨੀ-ਅਸਤਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਪੱਕੇ ਖਾਦ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਬਣ ਗਏ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਨਾਜ, ਸਬਜ਼ੀ, ਫਲ, ਫੁੱਲ ਹਰੇਕ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਠੀਕ ਰਹੇਗਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਫਾਰਮ ਇਹਨਾਂ 2 ਘੋਲਾਂ ਤੇ ਚਲਦਾ ਹੈ।

ਬੀਜ ਬਚਾਉਣੇ

ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਫਸਲਾਂ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਈ ਬੀਜ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੇ। ਅਸੀਂ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਬੀਜ ਆਪ ਬਚਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਨਾਜ, ਦਾਲ ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੇ ਬੀਜ ਬਚਾਉਣੇ ਸੌਖੇ ਹਨ। ਪਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੁੱਝ ਬੂਟੇ ਅਲਗ ਰੱਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂਕਿ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਕ ਕੇ ਬੀਜ ਦੇਣ।

ਸਰਦੀ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੂਲੀ, ਗਾਜਰ, ਸਲਗਮ, ਫੁੱਲਗੋਭੀ, ਬ੍ਰੇਕਲੀ, ਪਾਲਕ, ਮੇਥੀ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਸ ਬੈਂਡ ਤੇ ਪੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹ ਬੈਂਡ ਬਿਨਾਂ ਛੇੜੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੱਕ ਰੱਖਣੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਮੌਸਮ ਗਰਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਬੂਟਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਫਲ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਬੂਟਾ ਕੱਟ ਲੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁਕਾਉਣ ਲਈ ਅਲਗ ਤੋਂ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੁੱਕੇ ਹੋਏ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੋਟੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟ ਕੇ ਬੀਜ ਕੱਢ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗਰਮੀ ਦੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਘੀਆ, ਕੱਦੂ, ਖੀਰਾ, ਕਰੇਲਾ, ਕੱਕੜੀ, ਤਰਬੂਜ ਅਤੇ ਟਿੱਡੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਕੁੱਝ ਫਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਸਰ

ਤਿਲ ਵੀ ਸਰੋਂ ਅਤੇ ਸੂਰਜਮੁਖੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਤੇਲ ਵਾਲੀ ਫਸਲ ਹੈ

ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ। ਦੂਜੀ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੈਂਗਣ ਅਤੇ ਟਮਾਟਰ ਦੇ ਬੀਜ ਬਚਾਉਣੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਹਨਤ ਵਾਲਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਬੀਜਾਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਜਿਲੇਟਿਨ (gelatin) ਦੀ ਇੱਕ ਪਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਬੀਜ ਦੇ ਸੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਟਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਪਰਤ ਨਾ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਫੰਗਸ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਜਾਂ ਦੀ ਪੁੰਗਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਦਾਲ, ਅਨਾਜ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਮਸਾਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੌਫ ਅਤੇ ਅਜਵੈਨ, ਅਸੀਂ ਵਾਢੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਬੁਆਈ ਲਈ ਅੱਡ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੀਜਾਂ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੁਕਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਕਿਸੇ ਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਬਚਾਵ ਦੇ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਨੀਮ ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਤੇ ਸਵਾਹ ਬੀਜਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂਕਿ ਕੋਈ ਫੰਗਸ ਜਾਂ ਕੀਟ ਦਾ ਹਮਲਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਨੈਵਿਕ ਉਤਪਾਦ ਵੇਚਣਾ

ਆਨੰਦਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੁੱਝ ਉਤਪਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਿਆਜ਼, ਆਲੂ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ ਬੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿੱਕਤ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਨੈਵਿਕ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੇਚਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਹਰ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਉਤਪਾਦ ਗੁੜਗਾਓਂ ਵੀ ਵੇਚਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਨੈਵਿਕ ਕਿਸਾਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਨੈਵਿਕ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਮੰਡੀ ਲੱਭਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਾਨ ਆਮ ਜਾਂ ਰਸਾਇਣਿਕ ਖੇਤੀ ਚੁਣਦੇ ਹਨ- ਇਹ ਸੌਖੀ ਹੈ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਤਪਾਦ ਮਿਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮੰਡੀਕਰਨ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਨੈਵਿਕ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਲਈ ਓਹਦੀ ਸਹੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਉਹ ਇੱਜ਼ਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਲਈ ਆਮ ਆਲੂ ਮੰਡੀ ਵਿੱਚ 1-5 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨੈਵਿਕ ਆਲੂ 30-40 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਤੱਕ ਵਿੱਕ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਨੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੇ ਅਸੀਂ ਲੰਬਾ

ਅੰਬ ਦੇ ਦਰੱਖਤ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਕਾਂਟ - ਛਾਂਟ ਵਧੀਆ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸੋਚੀਏ ਤਾਂ ਘੱਟ ਉਤਪਾਦਨ (ਵੈਸੇ ਇਹ ਹੋਏਗਾ ਨਹੀਂ) ਨਾਲ ਵੀ ਚੰਗਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਜੈਵਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ

ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਦੇ ਨਾਲ ਫਸਲ ਦਾ ਝਾੜ ਵੱਧਦਾ ਹੈ। ਉਤਪਾਦਨ ਸਿਰਫ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਹ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਕੀ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਓਹਦੇ ਬਦਲੇ ਕੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਹਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਵਸਤਾਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਧਾਈ ਅਤੇ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸੰਜੋਇਆ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਫਾਰਮ ਦੇ ਛੋਟੇ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਲਗਾਈ ਪਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੋਂ ਹੀ ਅਸੀਂ ਫਾਰਮ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਜੰਗਲ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਜਾਊ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਪਰਤ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਮਲਚ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨੌਕੀ ਟਾਹਣੀਆਂ ਵੀ ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਸ਼ੂਪਨ ਗਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੱਕਰੀਆਂ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਮਲਚ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚਲ ਕੇ ਆਪਣਾ ਮਲਮੂਤਰ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾ ਕੇ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਦੂਜਾ, ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਹਿ ਜਾਣਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਨਸਪਤੀ ਅਤੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਨੰਦਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਾਣੀ ਬਰਬਾਦ ਨੀ ਜਾਂਦਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪਾਣੀ ਮਲਚ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਇਸਤੋਂ ਬਾਦ ਸਾਫ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਤਲਾਬ ਵਿੱਚ ਚੱਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ, ਰੁੱਖਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਆਸਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਆਨੰਦਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਛੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹਦੇ ਵਿੱਚ ਮੋਰਨੀ ਦੀ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹਨ।

ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦੇ ਰੁੱਖ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਆਸਮਾਨ ਨੂੰ ਛੂੰਹੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਮਧੁਮੱਖੀਆਂ, ਪੰਛੀ, ਤਿਤਲੀਆਂ, ਚੂਹੇ ਆਦਿ ਦੇਖ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਲਗਭਗ 100 ਅਲਗ ਅਲਗ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਬੂਟੇ ਲਗਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜੰਗਲ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਵਿਲੱਖਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਛਾਂ, ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਘਰ ਜਾਂ ਸੁੰਦਰ ਫੁੱਲ ਹੋਣ।

ਮਨੀਸ਼ਾ ਲਾਠ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਰਾਧਾ ਲਾਠ ਗੁਪਤਾ
ਆਨੰਦਾ ਪਰਮਾਕਲਚਰ ਫਾਰਮ
ਅਸਰੇਵਾਲੀ ਬੰਗਾ ਰੋਡ, ਪਿੰਡ ਬੰਗਾ
ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੰਚਕੂਲਾ, ਹਰਿਆਣਾ, ਭਾਰਤ 134118
E-mail: hello@aanandaa.com

Aanandaa Permaculture Farm
LEISA India, September 2019